

TRANSGRANICZNY PODZIAŁ SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH – PERSPEKTYWA NOWEJ REGULACJI

**Streszczenie rozprawy doktorskiej
przygotowanej pod kierunkiem Prof. dr hab. Mirosława Steca**

Przedmiotem rozprawy jest kompleksowe przedstawienie problematyki transgranicznego podziału spółek kapitałowych i zbudowanie wyczerpującej odpowiedzi na **pytanie**: Czy w istniejącym porządku prawnym istnieje możliwość przeprowadzenia transgranicznego podziału zapewniającego wystarczającą pewność prawną, a jeżeli nie, to czy i w jakiej formie oraz o jakiej treści powinna zostać wprowadzona regulacja transgranicznego podziału?

Praca, z uwagi na ogólną konstrukcję, może zostać „**nieformalnie**” podzielona na trzy części.

Do **pierwszej „nieformalnej” części pracy**, skupiającej się na przedstawieniu samej **istoty problemu badawczego**, należy zaliczyć rozdziały: I – zawierający historyczny i ekonomiczny kontekst transgranicznego podziału spółek w świetle planowanej nowej regulacji, oraz rozdział II – dotyczący dopuszczalności przeprowadzenia transgranicznego podziału spółki w obecnym stanie prawnym. Omówiona została zasada **swobody działalności gospodarczej** w Unii Europejskiej (stanowiąca główny przedmiot większości dotychczasowych opracowań ocierających się o temat transgranicznych form restrukturyzacji). Alternatywnym, w stosunku do powołania się na zasadę swobody przedsiębiorczości, sposobem uzasadnienia transgranicznego podziału była **wykładnia systemowa** istniejących form restrukturyzacji. Polegała ona na próbie zakwalifikowania przedmiotowej formy restrukturyzacji jako transgranicznego połączenia poprzez przyjęcie tezy o wyczerpującym (pełnym) charakterze regulacji prawnych transgranicznych form restrukturyzacji. Scharakteryzowanie transgranicznego podziału jako transgranicznego łączenia zostało wykluczone ze względu na szereg następstw właściwych wyłącznie naturze podziału, które nie zostały uregulowane w obecnej formie dyrektywy 2017/1132.

Ponadto została rozważona możliwość „**odkodowana**” **uregulowania** procedury podziału jak i ochrony interesariuszy dzielonej spółki **z przepisów występujących w istniejącym obecnie stanie prawnym** poprzez zastosowanie wykładni funkcjonalnej oraz *analogii legis*. Ostatecznie stwierdzono, iż propozycja stosowania *analogii legis*, chociaż atrakcyjna z perspektywy teoretycznych rozważań *de lege lata*, jest daleka od ostatecznego rozwiązania problemu transgranicznego podziału.

Drugą „nieformalną” część dysertacji stanowią badania dotyczące **uzasadnienia wprowadzenia nowej regulacji transgranicznego podziału spółek**. Przesłanki dla wprowadzenia nowej regulacji transgranicznego podziału spółek zostały zbadane w rozdziale III. Należało przeanalizować, jakie **aspekty praktyczne** przemawiają za wprowadzeniem nowej regulacji na poziomie unijnym. Dokonano więc: **i)** ustalenia **przesłanek merytorycznych** uzasadniających celowość wprowadzenia nowej regulacji; **ii)** analizy **prawno-porównawczej** dotychczasowych źródeł prawa krajowego w poszczególnych państwach członkowskich celem ustalenia możliwości jakie stwarza tzw. „goldplating” dyrektywy 2017/1132 w obszarze transgranicznych restrukturyzacji i wreszcie **iii)** **analizy podziałów *sensu stricto* przeprowadzonych w praktyce**, oszacowania ich kosztów i oceny czasu niezbędnego dla ich przeprowadzenia.

W rozdziale IV została zweryfikowana sama koncepcja nowego ujęcia transgranicznego podziału spółek w kontekście projektu Komisji Europejskiej. Podstawę prawną dla utworzenia nowej regulacji odnaleziono w aktach prawa pierwotnego UE. Ponadto ustalono, iż problem sprzeczności z zasadą bliskości czy problem proporcjonalności nie będą stać w opozycji do zasadności wprowadzenia regulacji transgranicznego podziału. Stwierdzono, iż wypełnienie luki prawnej za pomocą regulacji transgranicznego podziału nie spowoduje nadmiernej „publicyzacji” prawa prywatnego i wpasuje się w dopuszczalnym stopniu w zjawisko wzajemnego przenikania prawa publicznego i prawa prywatnego, które występuje w prawie europejskim.

Do **trzeciej nieformalnej części** dysertacji przyporządkować należy kluczowe z punktu założeń badawczych przedstawienie **autorskiej propozycji regulacji** transgranicznego podziału na poziomie unijnym (rozdział V). Treść propozycji została przedstawiona w **załączniku** dołączonym do pracy, który także należy przyporządkować do tej części składowej dysertacji. W ocenie autora możliwe okazało się stworzenie propozycji regulacji, która będzie zawierać spójne unormowanie: **i)** procedury umożliwiającej przeprowadzenie transgranicznego podziału w sposób uporządkowany, skuteczny i zapewniający pewność prawną, **ii)** właściwej i proporcjonalnej ochrony interesariuszy spółki, oraz **iii)** przeciwdziałania nadużyciom prawa. **Wnioski dotyczące konkretnych regulacji były zbyt liczne i zbyt złożone, by móc je skutecznie przedstawić na łamach niniejszego streszczenia.**

Ostatnim elementem pracy wpisującym się w założenia trzeciej „nieformalnej” części pracy jest opis **skutków cywilnoprawnych** transgranicznego podziału spółek (rozdział VI). W tym rozdziale analizie poddano skutki dla interesariuszy spółki, jej organów zarządczych jak i dla samej spółki. Autorska propozycja regulacji transgranicznego podziału dążyła do zapewnienia wysokiej mobilności transgranicznej spółek bez utraty wystarczającej ochrony interesariuszy spółki

podlegającej podziałowi. Wprowadzono w szczególności **ochronę wspólników** mniejszościowych poprzez zapewnienie prawa do opuszczenia spółki oraz prawa do dodatkowej kompensacji za niekorzystny stosunek wymiany udziałów spółki dzielonej, a także **ochronę wierzycieli *ex post***, która nie wprowadzała jednak możliwości wzruszenia samego procesu restrukturyzacji.

Zakończenie rozprawy składa się ze zbioru wniosków dotyczących hipotez częściowych przedstawionych na łamach pracy. W zakończeniu przedstawiono także konkluzję zgodnie, z którą zbadanie wszystkich hipotez roboczych, wymienionych we wstępie, przeanalizowanych w poszczególnych rozdziałach i opisanych w zakończeniu pracy, pozwoliło na weryfikację **dwuczłonowej hipotezy głównej**, zgodnie z którą: w obecnym stanie prawnym istnieje możliwość doprowadzenia do skutków transgranicznego podziału, która będzie zapewniać wystarczającą pewność prawną, jednakże nie jest to możliwe w formie restrukturyzacji *uno actu*, a w konsekwencji występuje praktyczne zapotrzebowanie, jak również dogmatyczna konieczność gruntownej reformy na poziomie prawa unijnego, która powinna przyjąć formę nowelizacji dyrektywy 2017/1132 o treści zaproponowanej w załączeniu do przedmiotowej dysertacji.

Kraków, 15 września 2019

